

SK

SK

SK

EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 12.5.2010

KOM(2010) 207 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE
EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE**

Hodnotenie európskej susedskej politiky

{SEK(2010) 513 v konečnom znení}
{SEK(2010) 514 v konečnom znení}
{SEK(2010) 515 v konečnom znení}
{SEK(2010) 516 v konečnom znení}
{SEK(2010) 517 v konečnom znení}
{SEK(2010) 518 v konečnom znení}
{SEK(2010) 519 v konečnom znení}
{SEK(2010) 520 v konečnom znení}
{SEK(2010) 521 v konečnom znení}
{SEK(2010) 522 v konečnom znení}
{SEK(2010) 523 v konečnom znení}
{SEK(2010) 524 v konečnom znení}
{SEK(2010) 525 v konečnom znení}

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Hodnotenie európskej susedskej politiky

1. Úvod

Európska susedská politika (ďalej len „ESP“) zmenila vzťahy medzi Európskou úniou (ďalej len „EÚ“) a jej susedmi¹. Politické kontakty sa od roku 2004, keď sa začala uskutočňovať, zviditeľnili a zintenzívnili. Obchod zaznamenal vďaka neustálemu procesu liberalizácie a zblížovaniu právnych predpisov dvojčíselný nárast. Pomoc, ktorú poskytuje EÚ, bola prispôbená reformným potrebám jej partnerských krajín a jej objem sa v súčasnom finančnom rámci zvýšil o 32 %.

Na dosiahnutie cieľov ESP, t. j. stability, bezpečnosti a prosperity na oboch stranách, je však potrebné toho ešte veľa urobiť. Lisabonská zmluva túto skutočnosť uznáva, a preto zaväzuje EÚ k rozvoju osobitných vzťahov so susednými krajinami s cieľom vytvoriť priestor prosperity a dobrého susedstva (článok 8 ZEÚ). Táto politika bude zároveň čerpať výhody z jednotnejšej, súdržnejšej a lepšie koordinovanej vonkajšej politiky Únie vďaka vymenovaniu vysokej predstaviteľky / predsedníčky a vytvoreniu Európskej služby pre vonkajšiu činnosť, ako aj vďaka vymenovaniu komisára so špecifickým regionálnym mandátom, ktorý mu umožňuje venovať osobitnú pozornosť ESP a krajinám, ktorých sa táto politika týka.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia považovala za užitočné zhodnotiť na začiatku svojho nového funkčného obdobia pokrok, ktorý sa dosiahol od začiatku uskutočňovania tejto politiky. Táto analýza umožní usmerniť ďalší rozvoj ESP tak, aby sa čo najlepšie využili nové možnosti, ktoré prináša Lisabonská zmluva, a aby ESP čo najviac prispievala k dosahovaniu dlhodobých cieľov EÚ, vrátane agendy 2020.

Pracovné dokumenty útvarov Komisie, ktoré sú pripojené k tomuto oznámeniu, podávajú podrobnejšie informácie o uskutočňovaní ESP s každým partnerom v roku 2009.

2. BILATERÁLNA SPOLUPRÁCA V RÁMCI ESP V ROKOCH 2004 – 2009

Cieľom ESP je zintenzívniť politický dialóg a spoluprácu s každou susednou krajinou a dosiahnuť s nimi vysoký stupeň hospodárskej integrácie. Ide o partnerstvo zamerané na reformu, ktoré funguje na princípe oceňovania dosiahnutého pokroku: čím väčší bude záväzok partnerskej krajiny voči Únii, tým väčšiu podporu jej bude môcť Únia poskytnúť.

Tento prístup sa odrazil v neustálom **upevňovaní zmluvných vzťahov**. S väčšinou južných partnerov boli do roku 2004 uzavreté dohody o pridružení. Dohoda o pridružení so *Sýriou* je

¹ Alžírsko, Arménsko, Azerbajdžan, Bielorusko, Egypt, Gruzínsko, Izrael, Jordánsko, Libanon, Líbya, Moldavská republika (ďalej len ako „Moldavsko“), Maroko, Palestínska samospráva, Sýria, Tunisko a Ukrajina.

pripravená na podpis. Na východe sa v súlade s cieľmi východného partnerstva², ktoré dalo ESP osobitný východný rozmer, nahrádzajú dohody o partnerstve a spolupráci z 90. rokov 20. storočia ambicióznymi dohodami o pridružení.

Do začiatku roka 2007 sa dvanásť partnerov dohodlo s EÚ na **akčných plánoch** ESP, ktorých cieľom je pomôcť im pri koordinovaní reforiem. Keďže platnosť prvej generácie akčných plánov ESP sa končí, pripravujú sa plány, ktoré na ne nadviažu a budú čerpať zo získaných skúseností.

EÚ prostredníctvom tohto rámca postupne buduje so svojimi susedmi také úzke vzťahy, aké predtým neexistovali. Hustá sieť približne 100 podvýborov umožňuje pravidelnú a intenzívnu výmenu informácií o všetkých otázkach spoločného záujmu, od správy vecí verejných a demokracie až po dopravu a reformu zdravotníctva, a prispieva k zvyšovaniu dôvery a vzájomnému poznávaniu. Úspech tohto prístupu bol motiváciou pre niekoľkých južných partnerov (*Maroko, Izrael, Jordánsko, Egypt, Tunisko a Palestínska samospráva*), aby prejavili záujem o ďalšie rozvíjanie bilaterálnych vzťahov.

2.1. Zlepšovanie správy vecí verejných a riešenie dlhotrvajúcich konfliktov

ESP je vyjadrením spoločného záväzku EÚ a jej partnerov k vzájomnému uznávaniu hodnôt, ktorými je demokracia, právny štát a ľudské práva, a zároveň vyjadrením plnej podpory EÚ vo vzťahu k snahám o budovanie demokracie, ktoré vyvíjajú jej susedia. Spolupráca v rámci ESP sa buduje v zložitom politickom kontexte poznačenom dlhotrvajúcimi konfliktmi a úspechy jednotlivých krajín, ktoré sa v rámci nej dosiahli, sa preto líšia. Pokrok v tejto oblasti je základom pre dosiahnutie dlhotrvajúcej stability a prosperity partnerských krajín.

Zatiaľ čo pristupovanie k dohodám a protokolom o **ľudských právach a základných slobodách** pokročilo, ich plnenie zaostáva. Pokrok sa dosiahol napríklad v oblasti ochrany práv žien, kde došlo ku kriminalizácii aktu zmrzačenia ženských pohlavných orgánov v *Egypte*, k zvýšenej účasti žien na politickom živote v *Maroku* a *Jordánsku* a k prijatiu prvých opatrení v súvislosti s „trestnými činmi v mene cti“, najmä v *Libanone* a *Jordánsku*. Na *Ukrajine* sa urobil významný krok smerom k slobode médií vďaka odstráneniu praxe známej pod názvom „temniki“ (pokyny orgánov o obsahu zverejňovaných správ). Pokrok v boji proti mučeniu je však nedostatočný. V mnohých krajinách takisto pretrvávajú vážne problémy, pokiaľ ide o rešpektovanie slobody prejavu, najmä v médiách, slobody združovania a zhromažďovania. Priestor pôsobenia aktérov občianskej spoločnosti a ochrancov ľudských práv ostáva príliš obmedzený. Trest smrti aj naďalej existuje v *Alžírsku*, *Bielorusku*, *Egypte*, *Izraeli*, *Jordánsku*, *Libanone*, *Lýbii*, *Maroku*, na *okupovanom palestínskom území*, v *Sýrii* a v *Tunisku* a pravidelne sa uplatňuje v *Bielorusku*, *Egypte*, *Lýbii* a *Sýrii*. Pokiaľ ide o žiadateľov o azyl a utečencov, väčšina krajín ESP im neposkytuje ani primeranú pomoc ani ochranu³. Niektoré z týchto krajín ešte stále nepristúpili k dohovoru z roku 1951 o utečencoch ani k jeho protokolu z roku 1967 a iné ešte stále neustanovili právny rámec, ktorý sa vyžaduje na jeho vykonávanie.

V mnohých krajinách nie je právny rámec pre **voľby** ani spôsob vedenia volieb v súlade s medzinárodnými normami. Nedávne prezidentské voľby na *Ukrajine* a druhé kolo parlamentných volieb v *Moldavsku* však boli slobodné a spravodlivé. Niektoré volebné

² Spoločné vyhlásenie pražského samitu Východného partnerstva, Praha, 7. máj 2009.

³ EÚ aj naďalej podporovala kapacity krajín ESP v oblasti azylu, a to aj vo forme regionálnych programov ochrany (*Ukrajina, Moldavsko*).

zákony, ktoré sa prijali v posledných rokoch, zlepšili kvalitu volieb, najmä v *Maroku* a *Libanone*. *Libanon*, ako aj *okupované palestínske územie* taktiež využili volebnú pomoc EÚ a volebné pozorovacie misie EÚ – ide o jediné dva prípady u južných susedných krajín.

Realizovali sa významné investície zamerané na posilnenie kapacít a efektivity **justičných systémov**, avšak nezávislosť, efektívnosť a nestrannosť justície sú stále otázkami, ktoré je v mnohých krajinách potrebné doriešiť. Reforma **verejnej správy** ostáva pre partnerské krajiny aj naďalej jedným z hlavných nevyriešených problémov.

Všetci partneri, ktorí pripravili akčný plán, dokončili ratifikáciu dohovoru OSN z roku 2005 proti **korupcii**. Indikátory vnímania korupcie však ukazujú, že situácia sa za sledované obdobie vo všeobecnosti zhoršila.

→ **Potreba podpory dobrej správy vecí verejných ostáva aj naďalej veľmi naliehavou, a to jednak ako cieľ sám o sebe, ako aj z dôvodu, že je základom politickej stability a hospodárskeho rastu.** Pokrok v oblasti politickej reformy bude hlavným prvkom rozvoja užších vzťahov s partnerskými krajinami.

Pomocná hraničná misia EÚ na *Ukrajine* a v *Moldavsku*, ktorá bola zriadená v roku 2005, je príkladom potenciálu, akým môže ESP prispievať k **predchádzaniu konfliktov a k ich riešeniu**. Cieľom pomocnej hraničnej misie EÚ je sprehľadniť situáciu na hranici medzi Ukrajinou a Moldavskom a podporiť podnikateľské prostredie, ktoré hospodárskym subjektom, vrátane hospodárskych subjektov v Podnestersku, ukáže výhody dosiahnutia súladu s moldavskými právnymi predpismi, ktoré spočívajú v možnosti získať medzinárodné obchodné preferencie (a obchodné preferencie EÚ). Misia sa tak snaží riešiť konflikt a vytvárať vzájomnú dôveru a porozumenie.

Pokiaľ ide o *Gruzínsko*, EÚ poskytuje tejto krajine silnú politickú, technickú a finančnú podporu v snahe zmierniť potreby, ktoré vyplynuli z konfliktu v roku 2008 a s cieľom vyriešiť konflikty na území Gruzínska mierovou cestou. Po skončení konfliktu poskytla EÚ Gruzínsku značnú pomoc, vrátane balíka pomoci vo výške 500 miliónov EUR. EÚ ako spolupredseda spolu s OSN a OBSE taktiež zohrávala aktívnu úlohu v rámci „ženevských rozhovorov“, jedinej platformy umožňujúcej riešiť dlhotrvajúce politické konflikty. Na účely sledovania a analýzy procesu stabilizácie bola zriadená civilná pozorovateľská misia EÚ.

→ **Nevyriešené konflikty v susedných krajinách naďalej bránia rozvoju partnerských krajín a môžu predstavovať riziko pre bezpečnosť samotnej EÚ.** Lisabonská zmluva prináša v súčasnosti nové možnosti ako zjednotiť snahy EÚ pri predchádzaní konfliktom a pri ich riešení prostredníctvom využívania všetkých príslušných nástrojov.

2.2. Podpora mobility

Cezhraničné kontakty medzi ľuďmi prispievajú k vzájomnému porozumeniu a vytváraniu obchodných a kultúrnych väzieb. Sú základom pre akýkoľvek zmysluplný záväzok EÚ voči jej susedom. Komisia sa zaviazala zlepšiť mobilitu a kontakty medzi ľuďmi zo susedných krajín. Tento záväzok sa môže a musí uskutočniť spôsobom, ktorý zároveň zlepši bezpečnosť, posilní legálnu a pravidelnú mobilitu cestujúcich v dobrej viere a zaistí prísnejšie kontroly tých, ktorí by mohli mobilitu využívať na kriminálne účely.

V susedných krajinách bolo v roku 2008 vydaných spolu 2,09 milióna schengenských víz. Ak budeme brať do úvahy len trinásť členských štátov EÚ, ktoré tvorili súčasť schengenského

priestoru v roku 2004, vydalo sa 1,3 milióna víz, t. j. o 13 % viac oproti 1,15 milióna v roku 2004. Táto situácia zodpovedá celosvetovému trendu. Štátni príslušníci z východných susedných krajín pritom nepotrebovali pred ich prístupom k Únii, t. j. do roku 2004 alebo 2007, vízum na vstup do východných členských štátov EÚ. Preto počet návštevníkov EÚ z východných susedných krajín v skutočnosti po tomto roku klesol.

EÚ už prijala konkrétne opatrenia, ktoré viedli k tomu, že vstup jej susedov do EÚ je jednoduchší, lacnejší a rýchlejší. Dohody o **zjednodušení vízového režimu** uzavreté s *Ukrajinou* a *Moldavskom* viedli k zníženiu alebo k oslobodeniu od vízových poplatkov v prípade vyše jednej tretiny žiadateľov, zatiaľ čo dohody o readmisii prispeli k riešeniu problému nelegálnej migrácie a plne zaisťujú bezpečnosť EÚ a jej partnerov. Rokovania o uzavretí takejto dohody s *Gruzínskom* boli ukončené. Takisto sa prijali ďalšie opatrenia (**partnerstvá v oblasti mobility**) s *Gruzínskom* a *Moldavskom*, ktorých cieľom je podporiť legálnu migráciu, zjednodušiť legálne cezhraničné cestovanie, bojovať proti nelegálnej migrácii a využívať pozitívny vplyv migrácie na hospodársky rozvoj partnerov EÚ.

Východné partnerstvo okrem toho otvára vyhliadky na **liberalizáciu vízového režimu** v prípade krátkodobého pobytu ako dlhodobého cieľa pre východných partnerov za predpokladu, že zavedú podmienky týkajúce sa bezpečnej a dobre riadenej mobility. Cielový a štruktúrovaný dialóg o liberalizácii vízového režimu práve prebieha s *Ukrajinou* a ďalší sa má začať s *Moldavskom*.

Komisia vo svojich správach opakovane zdôraznila potrebu, aby EÚ zjednodušila legálne krátkodobé cestovanie aj v prípade jej južných partnerov. Vývoj v tomto smere však, žiaľ, výrazne nepokročil.

Komisia kladie osobitný dôraz na mobilitu študentov, výskumných pracovníkov a akademických vedcov. **Program Erasmus Mundus** podporuje reformu vyššieho vzdelávania, prispieva k vytváraniu užších inštitucionálnych vzťahov s EÚ a stretol sa v krajinách ESP s veľkým záujmom. V rokoch 2007 – 2009 mohlo vďaka štipendiam z programu Erasmus Mundus študovať na univerzitách EÚ po dobu troch rokov vyše 3 250 študentov a akademických vedcov. Štúdiu podobnej dĺžky na univerzitách v partnerských krajinách sa venovalo 474 študentov a akademických vedcov z EÚ. **Akcie Marie Curie** zase ponúkajú vedcom z Európy a susedných krajín možnosti v oblasti mobility a kariérneho rozvoja.

Všeobecnejšie povedané, vzhľadom na to, že mobilita bránia aj iné faktory ako vízový režim, bolo by potrebné zahrnúť do dialógu a spolupráce aj iné opatrenia, napr. uznávanie akademickej a odbornej kvalifikácie alebo prenos práv.

→ **Mobilita osôb zaznamenala pokrok, ale mohla by byť lepšia/intenzívnejšia.** Návštevníci zo susedných krajín sa musia pri podávaní žiadosti o víza do EÚ podrobiť zložitým a zdĺhavým postupom. Tieto problémy by mal vyriešiť nový vízový kódex, ktorý je platný od apríla 2010. Okrem toho chce Komisia ešte viac zjednodušiť mobilitu podnikateľov, turistov, študentov a akademických pracovníkov cestujúcich v dobrej viere, a preto zamýšľa navrhnúť nasledujúce opatrenia:

- **Plány bezvízového režimu** pre krátkodobé pobyty občanov *Ukrajiny*, s ktorou už EÚ začala viesť rozhovory na túto tému, a *Moldavska*, s ktorým sa majú takéto rozhovory začať už onedlho. Pokrok bude závisieť od splnenia všetkých potrebných podmienok.

- **Dohody o zjednodušení vízového režimu a readmisii s východnými partnermi**, s ktorými ešte takéto dohody neboli podpísané, konkrétne s *Arménskom, Azerbajdžanom a Bieloruskom*.
- **Dohody o zjednodušení vízového režimu aj s našimi južnými susedmi za predpokladu, že sa zaznamená pokrok v riadení migrácie a v uzatváraní dohôd o readmisii**.
- **Praktické opatrenia** vychádzajúce z vízového kódexu EÚ zamerané na zlepšenie vydávania víz EÚ a konzulárneho zastúpenia v krajinách východného partnerstva. Ak budú tieto opatrenia úspešné, rozšíria sa na všetky susedné krajiny.
- Rozšírený dialóg o opatreniach zameraných na uľahčenie **prístupu na trh práce** pre štátnych príslušníkov krajín ESP, ktorý bude takisto riešiť otázku lepšej informovanosti o existujúcich legálnych spôsoboch migrácie a mobility, ako aj o dostupných pracovných príležitostiach a schopnostiach, ktoré si žiada trh práce.

2.3. Pokrok v hospodárskej integrácii

EÚ ponúka hospodársku integráciu vďaka svojmu vnútornému trhu, ktorý predstavuje dlhodobú strategickú víziu jednoduchšieho obchodovania s výrobkami a službami, jednoduchého zakladania podnikov, zvýšeného priameho zahraničného investovania v partnerských krajinách a vysokej úrovne sociálnej ochrany, ochrany spotrebiteľov a životného prostredia.

Táto ponuka je obsiahnutá v stratégii Komisie pre vytvorenie **rozsiahlych a komplexných zón voľného obchodu**. V týchto zónach nepôjde len o zrušenie ciel, ale aj o prístup na trh v odvetví služieb, investície, verejné obstarávanie a o mnohé ďalšie oblasti, pričom východiskom je približovanie právnych predpisov EÚ v oblastiach, v ktorých sa môže dospieť k rastu obchodu. Všetci partneri, ktorí vypracovali akčný plán, sa hlásia k tomuto prístupu.

ESP nemá v úmysle vo veľkom vyvážať *acquis* EÚ. V globalizovanom svete, v ktorom existuje len málo regulačných modelov, sa však model EÚ stáva pre jej partnerov atraktívnym, a to aj kvôli skutočnosti, že znižuje náklady, ktoré je potrebné vynaložiť na koncepciu reformy, z hľadiska politických a hospodárskych nákladov. Mnoho partnerských krajín preto pristúpilo k rozsiahlejšiemu približovaniu sa k politikám a regulačným normám EÚ.

Obchod, prístup na trh a približovanie právnych predpisov

Obchod EÚ s krajinami ESP v rokoch 2004 – 2008 vzrástol, pričom vývoz stúpol o 63 % a dovoz o 91 %. Veľkú časť dovozu predstavujú energetické výrobky. Ale aj keď tieto výrobky nezahrnieme do výpočtov, dovoz z krajín ESP vzrástol o 31 %. Vzhľadom na podiel EÚ na svetovom obchode vývoz do krajín ESP stúpol z 5,7 % na 6,7 % a dovoz z týchto krajín vzrástol z 5,4 % na 6,9 %, čo je dôkazom stále sa prehlbujúcej hospodárskej integrácie.

Neobyčajne dynamickým spôsobom sa rozvíjal obchod s východnými partnermi, a to aj napriek pomalému začiatku: podiel týchto krajín na vývoze z EÚ sa takmer zdvojnásobil, konkrétne stúpol z 1,26 % na 2,1 %, a ich podiel na dovoze do EÚ vzrástol z 0,8 % na 1,4 %. V roku 2009 sa obchod s východnými partnermi oslabil kvôli hospodárskemu poklesu, ktorý tieto krajiny silno zasiahlo.

Prijali sa predbežné opatrenia prispôsobené potrebám rôznych partnerov, ktorých cieľom je prehĺbiť hospodársku integráciu. Medzi tieto opatrenia patrí aj zavedenie autonómnych obchodných preferencií (*Moldavsko*), v súvislosti s ktorými sa stanovuje bezcolný a bezkvótový prístup na trh EÚ so všetkými výrobkami (s výnimkou niektorých poľnohospodárskych výrobkov, na ktoré sa napriek tomu udeľujú určité koncesie), a rokovania o niekoľkých odvetvových dohodách, ako napríklad dohodách o obchode s poľnohospodárskymi výrobkami, spracovanými poľnohospodárskymi výrobkami a výrobkami rybolovu (*Egypt, Izrael, Maroko*), alebo dohodách o posudzovaní zhody a prijímaní priemyselných výrobkov, ktorých cieľom je uznávanie rovnocennosti technických predpisov, šandardizácia a posudzovanie zhody vo vybraných odvetviach (jedna dohoda bola uzavretá s *Izraelom*, zatiaľ čo *Egypt* a *Tunisko* sa aktívne pripravujú na rokovania). Napríklad v bilaterálnom obchode medzi EÚ a *Izraelom* dosiahla miera úplnej liberalizácie spracovaných poľnohospodárskych výrobkov 95 % a v prípade zvyšných 5 % došlo k výmene niektorých dodatočných preferencií. Takisto prebiehajú rokovania o liberalizácii služieb a práve usadiť sa (*Maroko, Tunisko, Izrael* a *Egypt*). Od roku 2008 funguje režim úplného voľného obchodu s priemyselnými výrobkami s *Tuniskom*.

Rokovania o prvej rozsiahlej a komplexnej zóne voľného obchodu už prebiehajú s *Ukrajinou* a takisto prebiehajú prípravy na začatie rokovaní s *Moldavskom, Gruzínskom* a *Arménskom*.

Výsledky tohto integračného procesu zahŕňajú:

- **Colné** správy partnerských krajín vyvinuli úsilie a posilnili svoje prevádzkové kapacity prostredníctvom plánov na zavedenie moderných colných postupov, akými sú napríklad riadenie rizika, následné kontroly, koncept tzv. „schválených hospodárskych subjektov“ a koncepcia jedného kontaktného miesta.
- Partnerské krajiny bez meškania prijali regulačný model EÚ týkajúci sa **elektronických komunikácií** s cieľom podporiť rast a rozvíjať znalostné ekonomiky. ESP podporila partnerské vlády, ktoré si priali otvoriť svoj trh a ktoré podporujú trhov orientované správanie existujúcich hospodárskych subjektov. S cieľom priblíženia sa k EÚ, ktorá je jedným z najkonkurencieschopnejších trhov na svete, sa prijali opatrenia, akými sú napríklad otvorenie trhu pre pevné telefónne služby a pokrokové služby, akou je napríklad internet, ako aj udelenie ďalších licencií mobilným operátorom. Pokiaľ ide o *Egypt*, sektor informačných a komunikačných technológií by mal prispieť k zvýšeniu vývozu zo 175 miliónov EUR v roku 2005 na 770 miliónov EUR v roku 2010. Rovnako by mal tento sektor podporiť vytváranie pracovných miest. Zvýšené používanie informačných a komunikačných technológií je dôležitým faktorom podporujúcim demokratizáciu spoločnosti.
- Zriadenie **spoločného leteckého priestoru so susednými krajinami** je základným aspektom vonkajšej politiky EÚ v oblasti letectva, ktorej hlavným cieľom je vytvorenie jednotného trhu leteckej dopravy pozostávajúceho zo 60 krajín a 1 miliardy obyvateľov. V roku 2006 bola podpísaná euro-stredozemská letecká dohoda s *Marokom*. Rok na to sa počet cestujúcich v leteckej doprave na trase medzi Marokom a EÚ prudko zvýšil o 17 % (v porovnaní so 6 % vo svetovej leteckej doprave), pričom sa vytvorilo 52 nových vzdušných ciest a na trh vstúpilo 12 nových leteckých dopravných spoločností. Zároveň sa začala príprava podobných dohôd s *Gruzínskom* a *Jordánskom*, prebiehajú rokovania s *Izraelom, Libanom, Tuniskom* a *Ukrajinou* a bol udelený mandát na rokovania s *Alžírskom*. Tieto dohody majú pozitívny vplyv nielen na dopravu a hospodársky rast, ale zároveň sú základným nástrojom na presadzovanie najvyšších noriem, ktoré EÚ dosiahla

v oblasti ochrany, bezpečnosti a manažmentu letovej prevádzky. Prístup Komisie k tejto otázke bude podrobne rozpracovaný v iniciatíve týkajúcej sa vonkajšej politiky EÚ v oblasti letectva do konca roku 2010.

→ **Otvorenie trhu prinieslo výhody tak EÚ, ako aj jej partnerom.** Otvorenie trhov v odvetviach, v ktorých majú partneri konkurenčnú výhodu, je veľmi dôležité pre ich hospodárstva. Následne sa bude liberalizovať obchod a budú sa vytvárať rozsiahle a komplexné zóny voľného obchodu.

→ **EÚ aj jej partneri môžu využiť prítlačivosť spoločného regulačného prostredia.** Čím viac sa bude rozširovať hospodársky priestor, v ktorom sa uplatňujú normy a štandardy EÚ, tým ľahšie bude prebiehať akceptácia regulačného modelu EÚ na celom svete. Táto skutočnosť môže priniesť konkurenčnú výhodu tak hospodárskym subjektom EÚ, ako aj hospodárskym subjektom jej partnerov: tieto už vyrábajú výrobky pre široký trh EÚ a čím viac noriem a štandardov EÚ bude prijatých, tým ľahší bude ich prístup na zahraničné trhy. Skutočnosť, že kríza nevedla k zastaveniu hospodárskych reforiem, je dôkazom odolnosti transformačného procesu, na ktorom budujeme nie len prosperitu našich susedov, ale aj nás samotných.

Podpora podnikateľského prostredia

ESP podporuje hospodárske reformy, ktorých cieľom je vytvoriť lepšie prostredie pre podnikanie a investície. Na juhu je hlavným nástrojom reformy v oblasti podnikania Euro-stredoziemská charta pre podniky, ktorá bola prijatá v roku 2004. Charta vychádza z osvedčených postupov EÚ a bola prijatá partnerskými krajinami ako vzor pre ich programy reformy. Vzhľadom na úspech tohto prístupu sa plánujú zahrnúť do charty základné prvky iniciatívy Európskej únie o malých podnikoch. Rovnako existujú plány začať podobný proces v kontexte východného partnerstva.

Sledovanie uplatňovania tejto charty a rôzne štúdie, akou je napríklad správa Svetovej banky pod názvom „Doing Business“, ukazujú významný pokrok pri zlepšovaní **podnikateľského prostredia** v krajinách ESP. Napríklad v *Jordánsku* sa čas potrebný na registráciu podnikov skrátil zo 79 dní v roku 2004 na 13 dní v roku 2010.

→ **Je potrebné urobiť viac pre podporu priaznivého podnikateľského a investičného prostredia.** Partneri musia predovšetkým pokračovať v zlepšovaní regulačného prostredia pre podniky, bojovať proti korupcii, podporovať podnikanie a inovácie, aktualizovať zručnosti a zlepšovať prístup k financovaniu pre malé a stredné podniky (MSP), ktoré sú motorom hospodárskeho rastu.

Orientácia na sociálny program ESP

Partnerské krajiny podporujú princíp riešenia rôznych otázok **sociálnej politiky** ako súčasť ESP, čo znamená, že sú si vedomé toho, že sociálna súdržnosť vedie k lepšiemu podnikateľskému prostrediu a je potrebná pre legitimitu a udržateľnosť reforiem. V akčných plánoch sú obsiahnuté ustanovenia týkajúce sa oblastí, akými sú politika zamestnanosti, sociálny dialóg, práva zamestnancov, sociálne začlenenie, sociálna ochrana, rovnosť žien a mužov a rovnaké zaobchádzanie pre všetkých. Zahŕňajú teda komplexný sociálny program s jasne vymedzenými prioritami a časovými rámcami, ktorý je však potrebné plne zaviesť. Pokrok bol pozorovaný napríklad v súvislosti s právnymi predpismi, ktorých cieľom je

podporiť dôstojnú prácu a dôchodkové reformy, ale pokiaľ ide o politiku zamestnanosti, práva odborov, sociálny dialóg alebo rovnosť príležitostí, pokrok je nerovnomerný.

→ Aby tieto socio-ekonomické reformy úspešne viedli k vypracovaniu sociálneho programu ESP, ku ktorému sa budú plne hlásiť všetky strany, partnerské krajiny musia podporiť tento politický záväzok a vyčleniť na zavedenie potrebných reforiem dostatok administratívnych a ľudských zdrojov.

2.4. Spoločná zodpovednosť za životné prostredie

Za ochranu **životného prostredia** je zodpovedná tak EÚ, ako aj jej partneri a vyriešenie súvisiacich problémov si vyžaduje spojiť úsilie všetkých strán. Partnerské krajiny sú si vedomé problémov, ktorým musia čeliť, ale aj napriek presvedčivým argumentom v prospech prijatia ráznych opatrení na ochranu životného prostredia, vďaka ktorým by sa dalo vyhnúť oveľa vyšším nákladom v budúcnosti, ich vyčlenené prostriedky nie sú dostatočné. Napriek tomu, že existuje veľký počet medzinárodných záväzkov a postupov, ich plnenie často zaostáva. Hlavným cieľom ESP je preto spolupracovať s partnermi na zlepšovaní strategického plánovania, stanovovaní priorít a posilňovaní administratívnych kapacít.

Pokrok je v každej krajine rôzny. Príkladom pokroku je reforma správy životného prostredia v *Jordánsku*, spolupráca v rámci Regionálneho environmentálneho centra pre Kaukaz, iniciatíva Horizont 2020 a návrh environmentálnej stratégie na *Ukrajine*.

Mnoho partnerských krajín prejavilo záujem o skúsenosti EÚ a chce dosiahnuť väčší súlad so smernicami EÚ v oblasti ochrany životného prostredia. Zbližovanie právnych predpisov a spolupráca v oblasti správy životného prostredia by mali byť aj naďalej stredobodom ESP. V kontexte stratégie Európa 2020 má EÚ v úmysle zabezpečiť udržateľnosť svojho hospodárstva a dosiahnuť efektívne využívanie zdrojov, čo je oblasť, v ktorej môžu EÚ a jej partneri vyvinúť užitočnú spoluprácu. Okrem toho je potrebné bezodkladne posilniť spoluprácu v oblasti ochrany biodiverzity a zvyšovať povedomie o hospodárskych výhodách, ktoré poskytujú služby ekosystému, a naopak o nákladoch, ktoré bude potrebné vynaložiť v prípade ich straty.

Partnerské krajiny takisto vyslovili želanie spolupracovať s Európskou environmentálnou agentúrou a ESP im takúto možnosť ponúka. Európska environmentálna agentúra využíva finančné prostriedky EÚ na pomoc partnerským krajinám pri zlepšovaní postupov zberu a správy údajov o životnom prostredí. ESP takisto prispela k väčšej otvorenosti a zodpovednosti environmentálnej politiky prostredníctvom účasti mimovládnych organizácií.

Ďalším aspektom, ktorému by sa v budúcnosti mala venovať väčšia pozornosť, je potreba lepšieho a koordinovanejšieho riadenia činností súvisiacich s námornými záležitosťami. Bolo by vhodné vytvoriť užšiu spoluprácu nie len v oblasti udržateľného riadenia rybolovných zdrojov, ktorá by takisto zahŕňala účinnú kontrolu rybolovných činností, ale aj pri riešení všeobecnejších otázok, ktoré súvisia s integrovaným námorným dozorom, plánovaním námorných priestorov a inými aspektmi námornej politiky, vrátane odbornej kvalifikácie námorníkov. EÚ bude aj naďalej podporovať svojich partnerov v rámci ESP v ich úsilí ratifikovať a vykonávať Dohovor OSN o morskom práve.

→ Keďže hmatateľný pokrok v tejto komplexnej oblasti nie je možné dosiahnuť z dňa na deň, je dôležité budovať na týchto výsledkoch a zvyšovať úroveň environmentálnych noriem v celom regióne. Zlepšovanie ochrany životného prostredia prostredníctvom stáleho

zblížovania s hlavnými prvkami právnych predpisov EÚ, lepšia správa životného prostredia, efektívnejšie využívanie zdrojov a správne využívanie služieb ekosystému budú základom dlhodobého udržateľného rozvoja.

2.5. Spolupráca v otázke riešenia zmeny klímy

Vyriešenie otázky zmeny klímy je prioritou pre celé svetové spoločenstvo. V súvislosti s kodanskou dohodou, prebiehajúcimi rokovaniami o dohode po roku 2012 a vedúcim postavením EÚ v tejto oblasti partnerské krajiny v rámci dialógu s EÚ čoraz častejšie naskočia otázku zmeny klímy. Prostredníctvom ESP môže EÚ podporovať svojich partnerov pri zavádzaní otázok riešenia zmeny klímy do ich politik. Aj napriek tomu, že partnerské krajiny nepatria medzi najväčších znečisťovateľov životného prostredia skleníkovými plynmi, sú schopné významne prispieť k zmierňovaniu nepriaznivých vplyvov (napríklad prostredníctvom zvýšenej energetickej účinnosti alebo podporou udržateľnej dopravy) a k prispôbovaniu sa zmene klímy (napríklad v oblasti poľnohospodárstva, vodného hospodárstva alebo pripravenosti na prírodné katastrofy, najmä povodne a suchá).

→ Komisia bude aj naďalej vyzývať svojich partnerov, ktorí sa ešte nepridali ku kodanskej dohode, aby tak urobili čím skôr, a bude informovať o cieľoch a opatreniach, ktoré budú realizovať. EÚ je aj naďalej plne odhodlaná aktívne podporovať rokovania OSN, ktorých cieľom je uzavrieť rozsiahlu, účinnú a právne záväznú medzinárodnú dohodu. EÚ je pripravená zintenzívniť dialóg a spoluprácu v oblasti zmierňovania vplyvov zmeny klímy a súvisiaceho prispôbovania sa.

2.6. Udržateľná energia pre občanov a priemysel

EÚ aj partnerské krajiny majú spoločný záujem na udržaní stabilných, bezpečných a čistých energetických dodávok pre občanov a priemysel a na využívaní nízkouhlíkových energetických zdrojov. V balíku opatrení Komisie v oblasti energetiky a zmeny klímy na roky 2007 – 2008 je obsiahnutý ambiciózný rámec pre riešenie problémov v oblasti energetiky, vrátane rozvoja vonkajšej energetickej politiky. Spor o plyn medzi Ukrajinou a Ruskom, ku ktorému došlo v zime 2008 – 2009, upozornil na potrebu naliehavého riešenia otázky energetickej bezpečnosti. Na základe druhého strategického prieskumu energetickej politiky, ktorý uskutočnila Komisia v roku 2008⁴, je potrebné zintenzívniť vzťahy s partnermi, ktorí sú pre EÚ dôležitými výrobcami a tranzitnými krajinami.

Partneri prijali v tomto kontexte mnoho opatrení na začatie sektorovej reformy a postupné dosahovanie súladu s politikou EÚ. EÚ podpísala **memorandá o porozumení** alebo vyhlásenia v oblasti energetiky s *Azerbajdžanom*, *Bieloruskom*, *Egyptom*, *Jordánskom*, *Marokom* a *Ukrajinou*.

Viacere partnerské krajiny prehodnotili alebo prehodnocujú svoje energetické stratégie, pričom kladú nový dôraz na energetickú účinnosť a energiu z obnoviteľných zdrojov. Partnerské krajiny prijímajú opatrenia na postupné dosahovanie súladu s pravidlami vnútorného trhu s energiou, prijímajú nové právne predpisy, posilňujú regulačný rámec a postupne eliminujú cenové deformácie. Ministerská Rada Energetického spoločenstva schválila v roku 2009 pristúpenie *Moldavska* a *Ukrajiny* k **Zmluve o založení Energetického**

⁴ Akčný plán EÚ pre energetickú bezpečnosť a solidárnosť – KOM(2008) 781 z 13. novembra 2008.

spoločenstva za predpokladu, že tieto krajiny splnia stanovené podmienky. *Gruzínsko* získalo v tomto spoločenstve štatút pozorovateľa.

EÚ a jej partneri spolupracovali na vytváraní energetických sietí. V marci 2009 usporiadala Komisia medzinárodnú konferenciu o modernizácii tranzitnej plynovej sústavy *Ukrajiny*. EÚ takisto spolupracovala s partnermi na realizácii **južného koridoru zemného plynu**, ktorý zahŕňa projekt Nabucco a transkaspický projekt. EÚ podporila *Moldavsko* a *Ukrajinu* v ich plánoch vytvoriť budúce prepojenie s elektrickými sieťami kontinentálnej Európy.

Pokiaľ ide o južné susedné krajiny, spolupráca sa zamerala na rozvoj a integráciu trhov s energiou, vrátane rozvoja prepojení juh-juh a sever-juh. Plán solárnej energie v Stredozemí nadobudol vypracovaním strategického dokumentu a začatím realizácie viacerých pilotných iniciatív a programov podporovaných medzinárodnými finančnými informáciami konkrétnu podobu.

V kontexte východného partnerstva sa pracovným programom na roky 2009 – 2011 začali realizovať práce na tretej platforme „energetická bezpečnosť“.

EÚ a partnerské krajiny, ktoré prevádzkujú jadrové elektrárne (*Arménsko* a *Ukrajina*) aj naďalej spolupracovali v oblasti jadrovej bezpečnosti a ochrany. EÚ takisto začala dialóg o tejto otázke s partnermi, ktorí plánujú takéto elektrárne postaviť.

→ **Je potrebné posilniť spoluprácu v oblasti energetiky, ktorá prebiehala posledné roky, s cieľom zvládnuť rýchlo rastúce energetické potreby na juhu a investície a reformy tak na juhu, ako aj na východe.** Hlavným cieľom našej spolupráce s partnermi v rámci ESP bude najmä dosiahnuť energetickú účinnosť a podporovať využívanie energie z obnoviteľných zdrojov.

2.7. Finančné nástroje, ktoré zodpovedajú politickým cieľom

Vykonávanie ESP je podporované nástrojom európskeho susedstva a partnerstva, na ktorý bol vyčlenený rozpočet vo výške 11,5 miliardy EUR (2007 – 2013). Po strednodobom preskúmaní programových dokumentov tohto nástroja príspevky určené pre jednotlivé krajiny lepšie odzrkadľujú potreby, ambície, pokrok a absorpčnú kapacitu partnerov. Preskúmanie prebehlo v spolupráci s partnerskými krajinami a zohľadňovali sa pri ňom výsledky neobvykle širokých konzultácií s občianskou spoločnosťou, členskými štátmi EÚ a inými darcami.

Finančná spolupráca sa stala ešte významnejšou **politickou prioritou**. Aproximácia a zblížovanie právnych predpisov sa podporujú prostredníctvom širšieho využívania projektov TAIEX a twinningu. Do konca roka 2009 sa financovalo vyše 1 000 projektov TAIEX, uzavrelo sa 114 twinningových dohôd a 110 ďalších bolo v procese prípravy. Vytvárajú sa komplexné programy budovania inštitúcií, ktorých cieľom bude budovať kapacity v obmedzenom množstve hlavných inštitúcií, ktoré sú dôležité pre prípravu podmienok pre budúce dohody o pridružení s východnými partnermi.

- Na začiatku roka 2009 vyslala EÚ do *Arménska* tím vysoko špecializovaných poradcov, ktorého úlohou je podporovať vykonávanie akčného plánu ESP (2,8 milióna EUR). Títo poradcovia poskytujú vysoko odborné technické poradenstvo pri príprave, zameriavaní a realizovaní reforiem, ktorých cieľom je posilniť kapacity úradu prezidenta

a zákonodarnú, výkonnú a súdnu moc, pričom sa kladie osobitný dôraz na demokraciu, dobrú správu vecí verejných, právny štát a trhové hospodárstvo.

- V nadväznosti na dohodu, ku ktorej sa dospelo v decembri 2009, vyslala EÚ v apríli 2010 do *Moldavska* poradnú misiu na vysokej úrovni, ktorá ponúkne poradenstvo verejným inštitúciám s cieľom urýchliť politické združovanie a ďalšiu hospodársku integráciu medzi EÚ a Moldavskom.
- V *Tunisku* bol pokrok k uzatvoreniu dohody o posudzovaní zhody a uznávaní priemyselných výrobkov podporený rozsiahlou twinningovou operáciou (1,3 milióna EUR) zameranou na harmonizáciu právnych predpisov a budovanie kapacít v štátnej správe. Táto operácia bola neskôr doplnená operáciou sektorovej podpory väčšieho rozsahu (23 miliónov EUR) zameranou na kvalitu infraštruktúry a podporu podnikateľov.
- Na *Ukrajine* sa s cieľom podporiť vykonávanie memoranda o porozumení v oblasti energetickej spolupráce začali realizovať dve sektorové operácie, jedna v oblasti energetickej politiky a druhá v oblasti energetickej účinnosti/obnoviteľných zdrojov (145 miliónov EUR). Boli doplnené dvoma twinningovými operáciami, ktorých cieľom je regulácia trhu s elektrickou energiou a plynom.
- V *Stredozemí* sa pomoc Komisie v rámci iniciatívy Horizont 2020 vo výške viac ako 13 miliónov EUR používa na budovanie kapacít, vývoj monitorovacích systémov a prípravu environmentálnych investičných projektov pre EIB a ostatné finančné inštitúcie.

Investičný nástroj európskej susedskej politiky poskytuje granty, ktorých cieľom je podporiť v partnerských krajinách úverové operácie EIB, Európskej banky pre obnovu a rozvoj a ostatných európskych finančných inštitúcií. Grant z rozpočtu EÚ dosiahol v rokoch 2007 – 2009 výšku 185 miliónov EUR. Okrem toho členské štáty prispeli do „trustového fondu NIF“ sumou 47 miliónov EUR. Tieto finančné prostriedky prispeli vďaka pákovému efektu k získaniu úverov vo výške 4,76 miliardy EUR na investície, ktoré takisto prispeli k rozvoju iniciatív regionálnej spolupráce a k stimulovaniu hospodárskeho rozvoja. V rokoch 2004 – 2009 prispel grant vo výške okolo 90 miliónov EUR, ktorý bol poskytnutý prostredníctvom nástroja pre euro-stredozemské investície a partnerstvo, k mobilizácii úverov EIB vo výške viac ako 10 miliárd EUR.

V strednodobom preskúmaní mandátu EIB na poskytovanie úverov tretím krajinám v období rokov 2007 – 2013 sa prišlo k záveru, že je potrebné zvýšiť súlad medzi politikou EÚ a financovaním EIB. Komisia na tieto účely navrhla⁵, aby sa zaručené financovanie EIB zameralo na tri dôležité horizontálne ciele, konkrétne zmenu klímy, sociálnu a hospodársku infraštruktúru a rozvoj miestneho súkromného sektora, vrátane MSP, a aby sa zaviedli regionálne operačné usmernenia. V susedných krajinách sa vďaka návrhu Komisie rozšíria možnosti financovania zo strany EIB, zatiaľ čo vďaka usmerneniam sa posilnia politické priority činnosti EIB a zaistí sa komplementarita zodpovedajúcich opatrení pomoci EÚ. Komisia takisto navrhla prideliť dodatočné 2 miliardy EUR v rámci mandátu týkajúceho sa zmeny klímy, pričom 1 miliarda EUR by sa mohla použiť v susedných krajinách.

Komisia s cieľom reagovať na hospodársku a finančnú krízu zároveň poskytla makrofinančnú pomoc *Arménsku, Gruzínsku, Moldavsku a Ukrajinu*.

⁵ KOM (2010) 174, 21.4.2010.

→ Príspevky pre jednotlivé krajiny v rámci nástroja európskeho susedstva a partnerstva teraz objektívnejšie a transparentnejšie odrážajú mieru, do akej sú hodnoty, o ktoré sa opiera ESP, skutočne zdieľané. Vzhľadom na začlenenie cieľov nástroja pre správu vecí verejných (v rámci ktorého sa poskytuje odmena za pokrok v uskutočňovaní reforiem týkajúcich sa správy vecí verejných), Komisia má v úmysle **preskúmať fungovanie tohto nástroja** k roku 2011, aby mohla lepšie zacieliť podporu na zlepšenie správy vecí verejných.

→ **Komisia vyzýva Radu, aby prijala návrh na zmenu a doplnenie článku 23 nariadenia o nástroji európskeho susedstva a partnerstva.** Uvoľnili by sa tak okrem iného dodatočné prostriedky (35 miliónov EUR ročne) na financovanie nástroja pre euro-stredozemské investície a partnerstvo.

→ **Aby mohli EÚ a jej partneri plne využívať výhody otvorenia trhu a aby bol tento stav udržateľný, je potrebné prispieť k rozvoju hospodárstiev partnerských krajín.** Partnerské krajiny majú rastový potenciál, ktorý zatiaľ nie je využitý, a EÚ má ako ich hlavný obchodný a – z dôvodu geografickej blízkosti – samozrejmy partner priamy záujem na podpore ich hospodárskeho rozvoja. Logika, ktorá spojila rozvoj vnútorného trhu a štrukturálnych fondov platí aj pre vzťah s našimi susedmi a mala by byť predmetom diskusie o ďalšom finančnom rámci.

3. VIACSTRANNÉ INICIATÍVY

Okrem pokroku v bilaterálnych vzťahoch, ktorý je zhrnutý v predchádzajúcej časti, sa takisto dosiahol významný pokrok v spolupráci so susednými krajinami v rámci viacstranných vzťahov.

Na juhu pomohlo **euro-stredozemské partnerstvo**, ktoré bolo vytvorené v roku 1995, pripraviť základy pre zónu voľného obchodu, ktorá bude o niekoľko rokov dokončená. Vytvorila sa spolupráca v rôznych oblastiach, napr. v oblasti civilnej ochrany, kultúry, výmenných pobytov mládeže a rovnosti žien a mužov. Nástupca tohto partnerstva **Únia pre Stredozemie** bola vytvorená v júli 2008 s cieľom dať nový stimul v troch dôležitých smeroch: a) posunula vzťahy medzi Európskou úniou a jej stredozemskými partnermi na vyššiu politickú úroveň; b) stanovila lepšie rozdelenie zodpovednosti prostredníctvom systému spolupredsedenia (jeden predseda z EÚ a jeden predseda zastupujúci stredozemské krajiny), sekretariátu, ktorý sa zaoberá len súvisiacimi otázkami, a stáleho spoločného výboru a c) konkretizovala a zviditeľnila tieto vzťahy prostredníctvom rozsiahlych regionálnych a subregionálnych projektov, ktoré majú význam pre občanov v tomto regióne.

V zložitom politickom kontexte, ktorý vyplýva z konfliktu v pásme Gazy, súvisel pokrok predovšetkým s vytvorením sekretariátu Unie pre Stredozemie, vymenovaním generálneho tajomníka v januári 2010 a prijatím štatútu tejto únie, ku ktorému došlo v marci. Realizácia štyroch zo šiestich projektov pokročila vďaka príspevkom z rozpočtu EÚ.

Východné partnerstvo bolo vytvorené v máji 2009 ako reakcia na záujem východných partnerov priblížiť sa k EÚ a s cieľom vytvoriť potrebné podmienky na urýchlenie politického združovania s EÚ a ďalšej hospodárskej integrácie. Prevažne bilaterálne zameranie východného partnerstva je doplnené viacstrannými prvkami, ktoré podporujú spoluprácu, otvorený dialóg a výmenu osvedčených postupov a skúseností. Boli vytvorené tematické platformy, ktoré sa venujú štyrom hlavným oblastiam záujmu: demokracia, dobrá správa vecí verejných a stabilita; hospodárska integrácia a približovanie sa k sektorovým politikám EÚ; energetická bezpečnosť a kontakty medzi ľuďmi. V rámci týchto štyroch tematických

platforiem sa prijali pracovné programy na roky 2010 – 2011, vytvorilo sa množstvo expertných skupín a schválil sa všeobecný plán pre určité prioritné iniciatívy⁶.

Európsky parlament súčasne prijal predbežné opatrenia, ktoré majú viesť k začatiu fungovania projektu **parlamentného zhromaždenia EÚ – východné susedstvo (Euro-Nest)**, a Výbor regiónov vyhlásil svoj zámer vytvoriť **miestne a regionálne zhromaždenie východnej Európy a južného Kaukazu**. V rámci fóra občianskej spoločnosti východného partnerstva, ktoré organizovali Komisia, predsedníctvo Rady a Európsky hospodársky a sociálny výbor v novembri 2009 v Bruseli, sa stretlo vyše 200 zástupcov občianskej spoločnosti. Odporúčania, ktoré vyplynuli z tohto fóra, boli prezentované zástupcami na ministerskom stretnutí východného partnerstva v decembri 2009.

Čiernomorská synergia, ktorá bola spustená vo februári 2008, odráža rastúci záujem EÚ na podporovaní regionálnej spolupráce v oblasti Čierneho mora, keďže dve z krajín v tejto oblasti sa stali členskými štátmi EÚ. Niektoré predtým začaté programy sa plne realizujú, najmä program cezhraničnej spolupráce v oblasti Čierneho mora na roky 2007 – 2013 a projekt prepojenia Čierneho mora (informačná spoločnosť).

V spolupráci s členskými štátmi v tejto oblasti (Rumunsko, Grécko a Bulharsko), ako aj s partnerskými krajinami boli pripravené čiernomorské sektorové partnerstvá. Prvé z nich, partnerstvo v oblasti životného prostredia, bolo vytvorené v prvej polovici roku 2010, a momentálne sa ďalej pracuje na vymedzení jeho formy.

Komisia zohrávala aj naďalej aktívnu úlohu v sieti regionálnych organizácií, ktoré pôsobia v oblasti Čierneho mora, vrátane Organizácie pre hospodársku spoluprácu v oblasti Čierneho mora, v ktorej má Komisia od roku 2007 štatút stáleho pozorovateľa, a Výboru pre ochranu Čierneho mora pred znečisťovaním.

Okrem Únie pre stredozemie prispelo k celkovému dosahovaniu cieľov ESP v príslušných krajinách aj pokračujúce vykonávanie spoločnej stratégie EÚ a Afriky a užšia spolupráca EÚ s krajinami severnej Afriky v rámci strategického partnerstva EÚ a Afriky.

⁶ V týchto oblastiach: integrované riadenie hraníc, podpora pre malé a stredné podniky, energetická účinnosť, civilná ochrana a environmentálne orientované riadenie.

4. ZÁVER

Situácia vyplývajúca zo strednodobého hodnotenia nasvedčuje, že EÚ sa aj napriek zložitému kontextu podarilo vytvoriť s jej susednými krajinami partnerstvo pre reformu. Toto partnerstvo prinieslo hmatateľné výsledky prospešné tak pre partnerské krajiny, ako aj pre EÚ, a to aj napriek tomu, že tvorba politiky a právne predpisy nie sú vždy nasledované účinným vykonávaním.

Čakajú na nás významné výzvy. Rýchlosť pokroku závisí od miery, do akej sú partnerské krajiny ochotné vykonať potrebné reformy. Väčší pokrok sa dosiahol v oblasti hospodárstva, najmä pokiaľ ide o obchod a zbližovanie právnych predpisov, ako v oblasti demokratickej správy vecí verejných. Rýchlosť pokroku však závisí aj od výhod, ktoré partnerské krajiny môžu očakávať v primeranom časovom horizonte. Miera, do akej je EÚ ochotná angažovať sa v rámci partnerstva, takisto mala a aj naďalej bude mať významný vplyv.